

ნაპადუღი

საყმაწვილო ჟურნალი

მცირე ფლორანთათვის

შინაარსი:

1 * ლექსი	231
2 დათვის ნამზობი	233
3 ყოჩივარდა	239
4 ცნობის მოყვარე	243
5 ერთგული ძალღი	245
6 ვანტანგ-გორგასალ	246
7 მარილი	254
8 ნარევი: იაპონელ ბავშვების გართობა	257
9 სახალისო სამუშაო და გასართობი:	
ა) კვერცხის ნაჭუჭის გემი, ბ) ჩქარა	
გამოსათქმელი	259

№ IX

მ ა რ ტ ი

1905

ტფილისი

ელექტრონის სტამბა წიგ. გამოც. ქართ. ამზახვაობისა

1905

საქართველოს
საქართველოს

საქართველოს

Дозволено цензурою 16-го марта 1905 г. Тифлисъ

ამოსულან უმაწვილები
უვაკილებთან მინდორ-ველზედ,
ანგელოზი დასდევს ჩუმიდ
შორი-ახლო მათ შუარველად.

კაბაწითელ ვარდსა ჭკრეფენ
სინარულით, ცქრიდლითა,
უვაკილებიც უშლიან გულს
ურმებს ფოთლების შრიდლითა.

ქორფა დაძმის მოსვლა ველში
თვით ბუნებას უხარია,

ფინდასად უშლის ფეხ-ქვეშ,
რასაც მინდვრად უხარია.

მზე მადლიდან დაჭქათქათებს,
უსვად აფრქვევს ცხოველ სსივებს,
ათასფერად აბრჭყვიანლებს
ცვარსა და ნაძს, როგორც მძივებს.

ღმერთო, რა რიგ მოქარგულა
მადლიანი მიწის გული,
გაინარეთ, გაიცინეთ,
გაზაფხული, გაზაფხული!...

ერთი შეხეთ ამ ფუნსულას
ბაღბახების ტკეპელასა,
რა სიამით ეტანება
ამოფრენილ ზეპელასა.

ვერ დავიჭერ, გაფრინდებ,
ურძლო, ბროლი-მკერდ უელიანო,
ან რად გინდა მის ტუვეობა,
შინ და-ძმანი ელიანო.

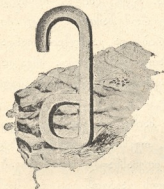

ეუბნება ანგელოზი
და-ძმას ნაზის ჩურჩულითა,
ისინიც შინ ბრუნდებიან
სტუნვითა და ცუნცულითა.

მ. მღვიმელი.

დათვის ნამბობი

(თარგმანი)

ე და ჰეტრეს არასოდეს არა გვეუბ-
 რებიან ერთმანეთი. ჰეტრე მონა-
 დირე იყო და ხემს სამშობლო
 ტყეში, ხემს ახლოს დაბინავდა.
 დამინახა თუ არა, იმ წამსვე
 მტრად გადაამკვიდა. სულ იმას
 სცდილობდა, დავეჭირე ან მოვე-

კალ. და აბა რანაირად შექმდებოდა მისი სიუვარული?

ხანდახან ეჭვი შექმნარებოდა და ვფიქრობდი: ის მონა-
 დირე, რომელმაც დედანაში და ჰაწია დაამა დამინაცა, ჰეტრე
 უნდა უოფილიყო მეთქი.

დიდი ხანი გავიდა მას შემდეგ. ჯერ ისევ ჰაწია ბელი ვი-
 ეავი და მაშინდელი აღარაფერი მახსოვს. მახსოვს მხოლოდ,
 რომ ხვენ, სამი ჰაწია ბელი, ერთობ მსიარულად ვატარებდით
 დროს. ხვენზედ დედა ზრუნავდა, გვივლიდა, თავს გვევლებო-
 და და ხვენკი მთელი დღე ვთამაშობდით და ვცეცქობდით. რა
 კეთილი და მოსიუვარულე იყო დედანაში! დიად, ერთობ კეთი-
 ლი იყო, თუმცა სხვები ამ ახრისნანი არ იუვნენ.

ვეკლავფერი შეიცვალა, როცა ობლად დავრჩი. ძალიან ჰა-
 ტარა ვიეავ, საჭმლის მოუნა არ ვიცოდი და ბედნიერი, ჩასუ-

ქებული ბელი ჩამომხმარ, მძიერ, უბედურ ნადირად
ქეცი.

მამა მუაჯდა, მაგრამ ის კი არ იფიქროთ, მამ ობოლი არა უოფილაო! მამჩემს თავის დღეშიც არ მოვგონებებვარ. მამა-დათვი შვილების გულისთვის არ იწუხებს თავს. ამნაირი ჩვეულება გვაქვს ჩვენ, დათვებს.

ზირველად ძალიან მიჭირდა ცხოვრება, მაგრამ გამოზაფხულდა და ჩემი საქმეც გამოკეთდა. ტეეში სილი შემოვიდა და ვჭამდი, რამდენიც მინდოდა, ისე რომ სამთრის გძელ მილის დაწეებაძდე ძალღონე მოვიკრიბე და გავესუქდი. თანდათან ვისრდებოდი და, აი, დიდი დათვი გასლავართ. სსვა დათვებოვით მეც განმარტოებით ვცხოვრობდი ტეეში და საჭმელსაც უსებად ვმოულობდი.

საჭმლის ამორჩევა მანცა და მანც არ ვიცოდი: ვიკვებებოდი ბაღასის ძირებით, სილით, თეეზით, მაგრამ ვეულებსუდ მეტად თაფლი მიეუარდა. ნამდვილი დღესასწაული იყო ჩემთვის, როცა ფულუროში ფუტკრის ბზუილს გავიკონებდი და სკას მივაგნებდი. ფუტკრის ისარს უურადღებას არ ვაქცევდი.

განმარტოებული ვიყავ, მაგრამ მანც სასიამოვნო იყო ჩემი ცხოვრება, სანამ ის სასიზღარი ჰეტრე არ დასასლდა ჩემს მეზობლად. სომ მოგახსენეთ, რა მოუსვენარი კაცი იყო. სწორედ ვერ გამიგია, რა უნდა ჰეტრეს ან სსვა ადამიანს ჩემგან და რისთვის მდევნიან?

თავი დამხებონ და შერცხვენილი ვიყო, თუ იმათთან საქმე დავიჭირო რამე. მე სრულიადაც არ ვკვებარ ჩემ ნათესავ ლეში-ჭამია მეკლს და ფიქრადაც არ მომსვლია ადამიანის მეჭმა. მე მინდა საფსულში თავისუფლად დავნავარდობდე ჩემს ტეეში და სამთარში—მილს არზუინ მიფრთხობდეს.

ოჰ, რა სასიამოვნოა, რომ იცოდეთ, სამთარში მშვიდობიანი მილი. თუნდა დავიფიცავ, გძელ სუსნიან სამთარში არც

თქვენ იუკადრისებდით დათვობას და დათვურ ტბილ მიღს!
დადგება შემოდგომა და გამოვძებნი მოხერხებულს, დაუდრის
ადგილს სადმე წაქცეულ სის ქვეშ და დაიწვებს თუ არა ეინ-
ვებს, მაშინვე შიგ შეეძვრები. უკან-უკან მივდივარ და ისე
ჩავიმალეები ჩემს ბუნავში, რომ კვალსეც ვერ მომაგნონ. სე-
დავთ, რა ჭკვიანები ვეოფილვართ დათვები!

უნდა გამოგიტყდეთ, მაშინ უფრო მიევიარს ჩემი სორო, როცა თოვას დაიწვებს და თოვლი ეველაფერს დაჭყარავს. იქნე-
ბა ბრძანათ, თოვლს ქვეშ სუნთქვა არ შეიძლებაო. სცდებით, ბატონო: თბილი ამონასუნთქი თოვლში სასულეს კანჭრის და ჭყერი თავისუფლად მუშაობს ჩემს სოროში. ნეტავ, სხვამ არაფერმა გამიფრთხოს ძილი, თორემ ჭყერი იმდენი მომდის, რომ, ნუ გეშინიანთ, მე ჩემს ბუნავში სული არ შექმნუთება.

მაგრამ განა შეიძლება ზეტრეს შესობლობა და მშვიდობიან-
ნი ძილი? იმ წუწქმა ზირველ სამთარშივე—ჩემი გაღვიძების დრო ჯერ კიდევ შორს იყო—მოაგნო ჩემს ბინას. თან ძაღ-
ლები წამოეყვანა. გარს შემომერტყენ და მანწუსებდნენ. ძაღა-
უნებურად უნდა წამომსტარვიუავ. თითონ ზეტრე თოფით ხელ-
ში იქვე ახლოდან მითვალთვალებდა; მაგრამ მე გავეარდი და ისე სწრაფად გავიქეცე, რომ სულელმა ძლივს მოასწრო სის უკან გადასტომა. თოფი შესროლა, მაგრამ, საბედნიეროდ, ამა-
ცდინა.

შემდეგ საფსულის განმავლობაში სძირად მდევდა მოსა-
კლავად, მაგრამ ეოველთვის ვახწვევდი თავს. აგრე კი ნუ გვი-
ეურებთ დათვებს: მართალია, ირემივით ცქციტები არა ვართ ან კიდევ ძელიასავით მოხერხებულნი, მაგრამ ჭკუა-გონება ცოტაოდენი ჩვენთვისაც მოუნჩებია ბუნებას და არც აგრე ადვილია ჩვენი დაჯახება!

დადგა კვლავ სამთარი. ვიფიქრე, სანამ ჩემ ბუნავში დასა-
ძინებლად ჩავწვები, ერთი კარვად ვივანშმებ მეთქი. გაუუდექ

ტუის ბილიკს. დათვებს, სასოგადოდ, ძალიან გვიუვარს დატეკუნ
 ჰნილ, ნავალ გზასუდ სიარული. ბილიკმა ჰაწია მდინარესთან
 მიძიუვანა, რომელსაც ნამუები გადანწოლოდა. ერთ ამ გვარ
 სიდესუდ აუფოფსდი და ფრთხილად გაუწიე მეორე ნაპირისკენ.

დათვებს მშვენიერი უნოსვა გვაქვს და სშირადაც გვიხსნის
 სოლმე განსაცდელისაგან, მაგრამ მაშინ ქარი ჩემგან ჭქრიდა
 ჰეტრესკენ და, რასაკვირველია, ვერაფერს ვიგრძნობდი.

წარმოიდგინეთ, ჰეტრე თურმე იქვე გარეულ ინვეპსუდ
 ნადირობდა და სწორედ ამ ჰაწია სიღთან ჩასაფრებულიყო.

მიწას ფაფუკი, რბილი თოვლი ეფარა, ჩემი ფეხის სმა
 ვერ გაიგონა და ჯერ არ დაძენასა, რომ უკვე თავსუდ წავა-
 დექ ჩემს მოსისსლე მტერს.

ორივენი შევკრით. მე დარწმუნებული ვარ, ჰეტრე-
 საც შეემინდა. მაშინვე თოფი მესროლა. აღბად შემინებული
 იყო, აღელვებული, რომ გვერდთ ვუდექ და მანაც ვერ მო-
 მარტვა.

მეც გაუჯავრდი: დავაფრინდი კბილით თოფს. და, თუშცა
 რკინის ლულას ვერა დავაკელირა, ნაკუნ-ნაკუნად დაულეწე
 თოფის კონდასი.

ჰეტრე არც კი ცდილა თოფის ან თავის-თავის გადარჩე-
 ნას: უცბად მიწასუდ გაიშლართა და ეგდო ისე ხელაფეს
 განართსული. თითონ სომ არ მოჭსუდა თავისი განსროლილი
 თოფი მუთქი, ვიფიქრე. რამდენჯერმე გარს შემოუარე, არ ინ-
 ძროდა და რადგან ჩვენ, დათვები, მძინარესა და მკვდარ
 ადამიანს არას ვერჩით, თავი დავახებე და იმის ნანადირევს
 მივაქციე უურადლება. იმდენი ისუი და კურდელი ჭქონდა ჩან-
 თაში, რომ მარტო კი არა, სამს სხვას გაუძანჰინძლდებოდა.

ვასძამბა ძალიან გამიტაცა, მკვდარს სურვი მივაქციე და
 სრულიადაც აღარ ვუფიქრობდი იმაზე. რაღაც სმაურობა შემომქსმა.
 გავიხედე— მიბის ტეში ჩვენი ჰეტრე, მე კი მკვდარი მეკონა!

საკმარისად დამშვიდებული ვიყავ, რადგან ჰეტრეს მიერ დატოვებულმა მშვენიერმა ვანშამმა გული მომიღებდა და მტკნარად დამეთანხმეთ, თუ ადამიანი მიიბის, დათვი უნდა გამოუდგეს და მეც სწორედ ასე მოვიქეცი.

თითქმის დავეწიე კიდევაც, მაგრამ შეამჩნია ჩემი მინასლოვება და უფრო მოჭკურცხლა. მაინც დავიჭერ, რაც უნდა მომივიდეს მეთქი, ვიფიქრე. სომ მოგესვენებათ, ნადირობა გაიტაცებს უველას და სწორედ ამიტომაც არის სასიამოვნო. დიდ სიამოვნებას ვგრძნობდი ჰეტრეს ღვეხაში.

შიშისაგან თავსარდაცემული ჰეტრე ჰირდაჰირ მდინარისკენ, დიდ მდინარისაკენ მიიბოდა, რომელსაც მრავალი საკადული და რუ ვრთვის.

ვიფიქრე: მდინარესთან რო მიიბეყნს, ძალაუნებურად უკან დაბრუნდება და მაშინ დავიჭერ მეთქი, მაგრამ როდიდა დაბრუნდა: უცა სეს და ზედ ავიდა.

სესხედ ასეულა მეც კარგად ვიცი. ავდექი და ახსობდი, თუძა ისე მკვირცხლად კი არა, როგორც ჰეტრე. იმედი ჰქონდა აღბად, მძიმება და ასეთ წვრილ სესხედ ვერ გაბედავს ამოსულასაო!

იქნება მართლაც არ უნდა გაუმბრეყებულებოვ, მაგრამ ისე გავცხარდი, ისე გავუმბადი, რომ როცა ხესთან მივედი, ვეულაფური გადამავიწუდა.

ამხაირად სესხედაც მივდეკვი ჰეტრეს. ძალიან მართობდა ეს უცნაური ნადირობა. რაც შეესება ჰეტრეს... კბილების ცახცახი და გაფითრებულ სახის გამომეტყუელება უმტკიცებდა, რომ იმას სრულიადაც არ ართობდა ჩემი დაახლოვება.

რამდენადაც ზევით ავედი სესხედ, იმდენად ჰეტრე ძაღლა იწვევდა, ხის კენწეროსკენ. ბოლოს ზედ წვერსხედ მოვექმენ, მაგრამ ვერ შეგვიმაგრე ხემ, მოიდრიკა, ტკაცხანი მოიღო, გადატედა... და ეირბძალა დავეძვით მე და ჰეტრე.

ძაღალი ხე იყო და ჩვენ კი ზედ წვერსხედ ვიეზვით. მიწასე რომ დავეცმულიეზვით, ორივენი დავეძვდებოდით, მაგრამ ხე სწორედ წელის ჰირს იღვა და ორივენი წებლში ჩაეცვივდით. არც ეს იყო ძაინცა და ძაინც სასიამოვნო. ჰეტრესი რა მოგახსენოთ და მეკი სრულიადაც არ მომეწონა ამხაირი ბანაობა: წებლი ცივი იყო, როგორც ეინული! ჩემდა საბედნიეროდ, ცურვა ვიცი და არც წაეხე ნაკლებად ვცურავ. ნაჰირს გამოვეპურე, ერთი ძაღლიან შევიბერტეე და წავედი ჩემთვის, ვითომც არაფერი მომხდარიეოს.

ჰეტრე სრულიად გადამავიწუდა ამ ცივ აბანოს შემდეგ. როცა მომავონდა, მიეინეღ-მოეინეღე, აღარსად სჩანდა. მგონი ისიც გამოვიდა, მაგრამ მოახერხნ და დაიძალა, რომ არ დაქნასა. დარწმუნებული განლავართ, მთელი ტანით კანკალებდა ცაღკე სიცივით და ცაღკე შიშით როცა შინ მივიდოდა და იმდღეს, თუნდა დაეიფიცავ, დათვხედ სახადიროდ აღარ წაეიდოდა.

ყოჩივარდა

(ბავშვის მოგონებანი)

გ. ნ. ბ.

ცით, რა არის ყოჩივარდა?

მე ვიცი, რაც არის. ესლა ჩვენს სოფელში დიდი თოვლი დევს, ჩირგვები დამალულია თოვლში, თორემ გავიქცეოდი და სულად მოგირბენინებდით ყოჩივარდას ზისილას ან იმის კვირისთავა მირს. მოუთმენლად ველი ჩირგვის ძირებიდან თოვლის აღებას და სითბოს, რომ

ყოჩივარდა გაიძლოს. მართალია, ესლა თოვლზედ ციკებით დავეცურავთ მე, ჩვენი ტიტო და ჩვენი უბნის ბიჭები, მაგრამ მე ის უფრო მიუვარს, ხელა-ხელა რომ დათებება, დედამიწა ამწვანებას იწუებს, მიწას ომხივარი ასდის, გამდნარი თოვლი წულად იქცევა, ერთად იურის თავს ჰაწია რუმი, მერე ვეებერთელა მღვრიე ნაკადულად გადაიქცევა, მიხუსხუსებს თავქვე, ზოგან ჰროჩიალებს, ჭუჭუიან ჭაფს იგდებს, ზოგან სიპ ქვებზედ გადასქეფს და ზოგან ჩასრილად გადადის.

ჰო, იცით, ნაკადულის ჩასრილასზედ რა გავაკეთებთ მარძან? ერთ დღეს, სამთრის დამღვეს, მამამ მომიკიდა ხელი და მითხრა:

— ლევან, წამოდი გავისეირნოთ, ვითამაშოთ.

სულ სტუნობით და ლაპარაკით გავეყვი მამას ჩვენ-სავე-
ლის თეთრ საუდრისაკენ.

ჩვენი საუდარი ძაღლობზედ დგას, გარეშეშო დიდი ბებერი
ხეები უდგას. ორ ხეს ისეთი დიდი ფულუროები აქვს, რომ
შივ შეპყრება კაცი. ერთზედაც დიდი ბაბილო არის ასული,
წვრილ ეურძენს რომ ისხამს. ბაბილოს არა სსლამენ, რო-
გორც ვენახის ვახს და ზედ კენწეროზედ მოქცევია ბებერ ხეს.
საუდარი გარედან თეთრად არის გალესილი.

ბავრ, მივედით, ქუდი მოვისხადეთ, ჰირჯვარი დავიწერეთ
და ცოტა ხვეით წავედით.

მზის გული ფერდა იყო, ჰატარბ ჩირკვებით მორთული.
თოვლი სულ აშშრალიყო, თბილოდა. ერთ ჩირკვზედ მსე-
წვია ჩიტი იჯდა და მსე-წვი-მსე-წვის გაიძახოდა. მე იმ ჩი-
ტისკენ გავიქეცე, მეგონა დავიჭერ მეთქი. ჩიტი გამიფრინდა...
მაგრამ მე სხვა უფრო ლამაზი რამე დავინახე: ჩირკვის ძირ-
ში ლამაზი წითელი ზისილა დავინახე, ქვეშ ჰატარბ მორგუა-
ლო მწვანე ფოთლები ჰქონდა დაფენილი, სამი ვვავილი გა-
დაშლილიყო. ზისია ბიბილოები უკან გადაჰკეცოდა და შუა
გულში ჰატარბ ქინძისთავებით მტვრიანი ციმციმები ჰქონდა.

— მამილო, აი, რა ვიპოვნე, მოვგლეჯავ, დედანს წავუღებ! —
მივატანე ხელი. ის იყო, უნდა მომეგლიჯა და... ბზუი-
ლით ფუტკარი კი დაჯდა ზისილაზე. ხელი ვეღარ ვა-
ხელ, რადგან ფუტკრის კბენისა მეძინან; ერთხელაც ძა-
ლიან მიკბინა.

მამამ ხელი მხარზედ დამადო და მითხრა:

— მოგლიჯე, ნუ გეძინა!

მე ვერ გავბედე.

ფუტკარი ჯერ ერთ ვვავილზედ დაჯდა, თავი ვვავილის
გულში ჩამალა, მერე მეორეზედ, მერე მესამეზედ, ჰატარბ

სანს გაჩერდა, ფეხებზედ სურჯინებივით უკითვლი რაღაცეა, რა, ფრთები გაისწორა და ბზუილით გაფრინდა. მე ვე მოვუგლიჯე სისილები და მამას ვკითხე:

— ფუტკარი რად დააჯდა უვაჟილს, განა ფუტკარსაც უვაჟს უვაჟილი?

— დიას, ბიჭიკო, ფუტკარს უფრო ძალიან უვაჟს უვაჟილი, რადგან მტვრითა და ტკბილის წყნით სასრდობს. სასრდოებს თავის ჰატარა შვილებს და ჩვენც თაფლს გვიძაღებს. ჩვენი საუვარელი თაფლი უვაჟილების ტკბილი წვეინა, ფუტკრების მიერ მოგროვილი. სომ ნასე, ფუტკარმა უვაჟილის გულიდან ტკბილი წვენი ამოსწუწნა და, აი, ამ მტვრიან ციმციმებიდან მტვერი აკრიფა, ფეხებზე მიიკრა და, თითქო სურჯინები აიკიდაო, წაიღო...

— სად წაიღო?

— სადა და სკამი...

— დასე, დასე, მამა, რამოდენა ნაკადული მორბის, რა ძღვრეე წებალია, ჰოოო! როგორ ჰროწიალებს ი ქაფი, თითქო ქუდიანო. წებალი როგორ მატულობს, დასე, დასე, დასე! მიაქვს, მიაქვს, ქაფი წაიღო, ჰე, დაიძალა ქუდი!..

— მოიცა, ერთი წისქვილი გავიმართო,—სთქვა მამამ.

— რა სთქვი, მამა, წისქვილიო? მერე რისას გამიმართავ?

— აი, მავ უჩივარდისას.

— რომელია უჩივარდა?

— უჩივარდა ე მავ უვაჟილსა ჰქვინან, შენ რომ მოვლიჯე და სელში გიჭირავს. მავ მცენარის ძირისას გავიკეთებ.

მამამ ამოიღო სასხლევი დანა, მოუჩინქნა უჩივარდას გარშემო და რკვალი, კვირისთვისნაირი ძირი კი ამოიღო, მოძავო, განტყელებულ ჰატარა უბის საათივითა. თაღვამის მსგავსი კუდი მამამ დანით მოსწრა.

— ეს ფესვია, ამითი მიწიდან სასრდოს იღებს და ისე სცხოვრობს,—მითხრა.

მერე სწორე ჩსირი გათბლა, უჩივარდას ძირს შეეკუდნა
გაუებრა; ექვსი ჰატარა ფირფიტა ფრთა გათბლა, უჩივარდას
ძირს გარს შემოურივა და ბორბალი გამოჩარსა, აი, ჩვენს
წისქვილს რომ უდგია—იმისთანა.

გამოვტაცე ბორბალი, მიჰედით ნაკადულთან და ჩასრიბლა ვი-
პოვნეთ. ძამამ ბქეთ-იქიდან ორი ჰაწია ბოძკინტი დაურჭო, ბორ-
ბალი ზედ გადასდო, ჩასრიბლა მოედო ბორბლის ფრთებს და
ჭერი! ისე დაპროწიალდა, ისე დაპროწიალდა, რომ!.. ძალიან
გამქნარდა. ის რომ პროწიალდებდა, მე სულ ვსტოდი სიხარუ-
ლისგან.

ოჰ, ნეტავ, ჩქარა ამრეს ჩირკეები, მის ძირში გაიძალოს
უჩივარდა, განნდეს ნაკადული. ამოვიღებ უჩივარდას ძირს და
გაუაკეთებ წისქვილს. ესლა სომ დიდი ვარ...

აბა, ჩემო ჰატარა მკითხველებო, თქვენც დამისახელოთ,
ჩირკვის ძირებში რა სისილები გაიძალებიან სოღმე?

დვალელი.

ცნობის მოუვარე

ები, ბები! ე რა სნე გჭირს,
რომ სულა გთვლემს დღე და ღამე;
ეური უგდე ხემს ტიტინსაც,
ძინდა ერთი გკითხო რამე:

ნეტავ, წინად შენც ხმტოლა
გოგონა არ იქნებოდი?
ნებიურობით თავგასული
ვეელას ეელს არ ენუოდდი?

ნეტავ, შენ კი არ გიუბარდა
ფესშიშველა სტუნაობა,
დედოფლები, ტეუ-მინდორი,
მდინარეში ბანაობა?!

მგერე გკონდა იმ თავითვე
 მჭკნარი სახე და ხელები,
 ჭაღარა თმა და თვალებსეფ
 წამორქმული სათვალები?!

თეოფ. კანდელაკი.

ერთგული ძალლი

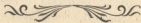
(თარგმანი)

ერთ გლესს ძალლი ჰქებდა. დაბურდა ძალლი და ჰატრო-
 ნის სახლკარს კარგად ველარ დარაჯობდა. გლესმა გადა-
 სწუვიტა ძალლის მოკვლა: წუბლზედ წაიუვანა, ჩაისვა ნაუში, მიგ-
 დიდი ქვა ჩასდო, მივიდა, სადაც ღრმა ადგილი იყო, შეაბა
 კისერზე ქვა და გადააგდო წუბლში. მაგრამ ქვა როგორღაც
 მოსძვრა და ძალლი ცურვით გამოუდგა ნავს. მაშინ გლესმა
 დაარტყა ნიჩაბი და თავი გაუტყნა, მაგრამ თავკანისსლიანე-
 ბული ძალლი მანც უკან მისდევდა. გლესმა მეორედ მოუქნია
 ნიჩაბი, მაგრამ ნავი ავირავდა, გლესი წაიქცა და წუბლში ჩავარდა.

ცურვა არ იცოდა და ირჩობოდა. მაშინ ძალლი მივარდა
 და ჩასწიდა ტანისამოსში კბილები. თავატყნილი დასადუ-
 ზად განწირული ძალლი რაც ძალი და ღონე ჰქონდა ეწყო-
 და თავის ჰატრონს და არ უშვებდა ჩაძირულიყო. ამასობაში ნა-
 ჰირზედ მომუშავე საღსმა შეამჩნია, რომ ვიღაც ირჩობოდა
 და გაეშურა საშველად. შეცვივდნენ, გამოიტანეს ნავი და გლე-
 სი სიკვდილს გადაარჩინეს.

თვალცრემლიანმა გლესმა წაიუვანა შინ თავისი დატანჯუ-
 ლი ძალლი და გულმოდგინეთ უვლიდა, ვიდრე სრულიად არ
 მოარჩინა. მას შემდეგ გლესი და ძალლი განუმორებელი მე-
 გობრები იყვნენ.

ნინო ნაკაშიძე

ვასტანგ-გორგასალ

ვიდის წლისა იყო ვასტანგი, საქართველოს ტახტზე რომ ავიდა, რასაკვირველია, ამ ხანში არ შეეძლო ქვეუნი მართვა, მაგრამ მის მაგიერ ქვეუნი ვასტანგებდა დედა მისი.

რომ რიგიანად შეესწავლა ვასტანგს სამეფო წესები, დედამ დაუდგინა აღმსრდელად და მასწავლებლად საქართველოს ჯარების მთავარსარდალი საურმაგი. საურმაგის შემდეგ მისი ადგილი დაიჭირა მთავარსარდალმა ჯუანშერმა.

მეტად მკვირცხლის ნიჭის ჰატრონი იყო ასაღვასდა მეფე: რასაც თვალს მოხვლებდა ან ეურს მოჭერავდა, ეველაფერს ადვილად შეიკნებდა და შეითვისებდა. ამისთანა ადამიანზე ნათქვამი: „სსვა რომ წლით იზრდებოდა, ის დღით იზრდებოდა“. ასეც იყო: ერთობ ადრე შეიქნა ვასტანგი ურადლების ღირსი გონებით და მკლავის სიმტკიცით. ეს იყო მიზეზი, რომ ეველა შენატროდა და შესაროდა; ეველა დარწმუნებული იყო, რომ მისგან სასიქადულო მეფე გამოვიდოდა. არც მოტყუებულან. აი დამტკიცება.

ამ ხანში ეწვია ქვეუნი უბედურება: შემოესივნენ ოსები ქართლს, კალიასავით აიკლეს, მოიტაცეს მეფის მცირე წლო-

ვანი და, გაიარეს კასეთი ცეცხლითა და მხსვილით და მანდით (სღვის-კარით) დაბრუნდნენ თავიანთ ქვეყანაში. ამის მსახველს ვანტანგს გული ეთუთქებოდა, სული სორცად ევრებოდა, მაგრამ რას იხამდა? ზატარა იყო და მკლავი ნებას არ ამღევდა, სამაგიერო გადაეხადნა იმათთვის, ვინც ქართველების და მისი თავმოყვარეობა შელასა.

თქვენძმეტის წლისა რომ გახდა ვანტანგი, მის ნახვას არა სჯობდარა: ტანით სამ ადღსე მეტი იყო, სწორენ წიგნებში, და ამასთან შესაფერის ტანის შესხმულობა და განაოცარი ღონე ჰქონდა თურმე. თვალიც — მეტად გამჭირიანი. ამბობდნენ, მიუსკენ მიძავალ ისარს არც ერთს არ მოიხვედრებდაო.

აღტაცებაში მოდიოდა ადამიანი, როდესაც მას ცხენსე ამხედრებულს სედავდა: ისე თავისუფლად დაჰქროდა ცხენით, კეკონებოდა, ფრთა შესხმულიაო. არც არასოდეს უდროვოდ არ აღელდებოდა, და ეს სომ უოველ შემთხვევაში შეირფასი თვისებაა. მამაცობა ჰქონდა ლომისა, ესე იგი არ იცოდა, რა იყო შიში.

ამგვარ ღირსების შექონს ვინ გაუმეგრდებოდა და ან ვინ გაუბედავდა, ადვილად შეებოდა?

მან დაუმტკიცა ქვეყანას, რომ ბუნებისაგან მოცემული ნიჭი ღირსეულად მოიხმარა.

ერთხელ მეფეს გამართული ჰქონდა მცხეთაში დარბაზობა და, სსვათა შორის, შეძვეცი სიტყვა წარმოსთქვა: „ექვსი წელიწადია მას აქეთ, რაც ოსებმა შეურაცხეოვა მოაუენეს ჩვენს ქვეყანას. ექვსი წელიწადია მას აქეთ, რაც ჩვენი და ტვეეობაშია. ექვსი წელიწადია, მამასადაძე, მას აქეთ, რაც ვითმენტ ოსებისაგან შერცხვენას. კმარა! დღეიდან ამის მოთმენა შეუძლებელია! ჩვენ უნდა ვუხვენოთ მკლავის სიმტკიცე და სულის ძლიერება! გავწედეთ ერთიანად და ქვეყნის სახელს კი ნურავის შევალახვინებთ! ან სოკვდილი ან გამარჯვება!“

„ვაძა, ვაძა, ჩვენს მეფესო“, გაისმა გრილი. ვეკუქვით
 დებით ეველს და ქვეყანას კი მაინც ავსსნით სირცხვილით
 ფარდასო!“

თქმა და ასრულება ერთი იყო: უბრძანა მეფემ მთავარ-
 სარდალს, შეეგროვებინა ჯარი და დანიშნულ დღეს მუსრანის
 ველზე დაეცა ბანაკი.

აღტაცებებში მოდიოდა ვასტანგი ჯარის ცხენ-კეთილობით
 და მოკანძობლობით. ეველას სიცოცხლე და იმედი ესატებოდა
 სასესედ.

გასარებული მეფე შეუდგა არაგვის ხეობას, მიემურებოდა
 ოსეთისკენ. შევარდენივით მიაქროლებდა თავის მერანს დაბუ-
 რულ მთებში. ოსეთის საზღვარზედ კარავი დასცეს ქართველებმა.
 მოპირდაპირეთა ჯარებს ჭეოფდა მდინარე. ოსებს ესმარებო-
 დნენ ჯიქები (ხერქეშები), სასარები და ზაჭანიკები — სასარე-
 ბის შესობელი ტომი.

თმი გოლიათებს ჭქონდათ: გამოვიდოდა ერთი ერთზე და
 იბრძოდნენ. ვინც აჯობებდა, გამარჯვებული მისი მხარე იყო.

ჯერ იბრძოდნენ სსვა გოლიათები, მაგრამ როდესაც მო-
 ჭკლეს ვასტანგის გოლიათი, თვითონ ვასტანგმა განიზრანა
 გასულიყო მოპირდაპირე გოლიათის წინააღმდეგ. თუმცა ბევ-
 რი უძაღეს ქართველებმა, მაგრამ დასთანსმადა და გავიდა.

შეუტყეს ერთმანეთს მოპირდაპირეებმა. რამდენიც ისარი
 ესროლა გოლიათმა თარხანმა, უასტანგმა ეველა აიციდინა. და-
 დგა ისეთი წამი, რომლითაც ისარებდა ვასტანგმა და მოარ-
 ტვა ისარი წელში. ისარი გაეარდა მეორე მხარეს. გადმოვარ-
 და ცხენიდან უსულთ თარხანი. შეიქნა სისარული, კიჟინა და
 დაფდაფის ცემა ვასტანგის ბანაკში: ეველა ულოცავდა მეფეს
 გამარჯვებას, ეველა აღტაცებებში მოდიოდა.

მაგრამ ამით თმი მაინც არ გათავებულა: გამოვიდა თარხანზე
 უფრო შესანიშნავი გოლიათი ბაუათარ ოსი, მოადგა გაღმიდან

მდინარეს და გამოსძახა ვანტანგს: „რას გაღაღებულხარ, მუჟე! შენ რომ კაცი დაამარცხე, ის გოლიათების რიცხვში არასოდეს არა უოფილბ. გამოდი გამოდმა, მე შექმერმოლე და მაშინ ნახავ, ვინ არის გოლიათი—შენ თუ მე? იცოდე, უთუოდ დაგამარცხებო!“

ვანტანგმა გასძახა: „მე მუჟე ვარ, არ შექმუენის შენსკენ გამოხვლბ, შენკი უბრბლო ხარ და ამიტომაც წესია, შენ გამოხვიდე ჩემს მხარესო“. დასთანხმდა ბაუათარი და გამოვიდა ვანტანგის მხარეს. ამ დროს დაჰკრეს საომარი ნაღბრა ორივე მხარეს და ასტედა კიეინა გაღმა-გამოდმა. გაანტუნბ ვანტანგმა ცხენი და ესროლბ ისარი ბაუათარს. მოსცა ჰახუსი ისართივე ბაუათარმა. ვანტანგის თვბლის სიმბხვილეს და მის ცხენის სიკინკასეს, სიციქვიტეს აღტაცებბში მოჰკეუდა მბურუბელი. უცბბდ მობგდო ცხენი ბაუათარმა და ესროლბ ისარი ვანტანგს. ისარი მოხვდა ვანტანგის ცხენს ფერდში და გავრბ და მბორე მხარეს. ამბეე წბმს მიბგდო ცხენი ვანტანგმა, უსწორბ ხბბლი ბაუათარს, დაჰკრა და გულბმდი გაბბო. ვანტანგის ცხენის წბქცეუბ და ბაუათარის უსულბდ ცხენიბბნ გაღმოვარბბნ ერთი იეო. მოველო ვანტანგი ბაუათარის ცხენს შევბრდენივით და შეჰკივლბ ქართველებს: „ჰბბ მბგბთბო!“ შეესიენ ქართველები ოსებს და შეიქნბ ხბბინელი ქლეტბ. მილევ-მოლევწეს ოსეთის სიმბგრეები, გაბბთავისუფლეს ვანტანგის და და დახარკეს ქვეუბნბ. ოსეთიბბნ ვანტანგი გაღბიწრა ხახარებისბ, ჯიქებისბ და ჰბწბნიკებისკენ და ეკვლბს მწარე ბლე დაბუენბ. გამბრჯეუბული ვანტანგი ბბბრუნბ მცხეთბში.

რბთბ ხბბარსეთის მბეეს მტრულიბ თვბლით არ შეესკდა ხბქართველოს გაბბლიერებისთვის, ვანტანგმა მიბრთვბ ბღვენი და ითხოვბ მისი და ცოლბდ.

ეს ბამბოეურებბ ორივესთვის ხახარკებლო იეო, რბღბბნ ამბროს ხბბარსეთი ემხბდებობდა გასბლბმქრებლბდ ხბბერმბეთზე. ვანტანგისთვისბც ხბჭირო იეო ეს ბამბოეურებბ, რბღბბნ ამბროს

განუდგა ვახტანგს კლარჯეთის (ჭოროხის ხეობა) კრისტავი
 გუბაძე და მიემწრო საბერძნეთს.

შეერთებულ ძალით გაილაშქრეს მოკავშირეებმა საბერძნეთისკენ. ვახტანგმა გსა-და-გსა დაამარცხა გუბაძე და გააძევა კლარჯეთიდან. აქედან შეუქვებმა მიატანეს ტრანზიონს და დაბანაკდნენ მის მახლობლად. აქ ვახტანგმა გამოიჩინა თავისი გამჭირავობა. რადგან არც ბერძნებს ენდობოდა და არც სპარსელებს, მან გამოარჩია ისეთი გსა, რომელიც საქართველოსთვის იქნებოდა სასარგებლო. ეს იყო მისეხი, რომ მან მოაშორა სპარსელებს თავისი ჯარი და დაიწია უკან. ბერძნებს ეგონათ, ქართველები წავიდნენო და ეკვეთნენ სპარსელებს და დაამარცხეს. ვახტანგმა იცოდა, რომ ამ დამარცხებას სპარსელები მას არ ანატყუებდნენ და ამიტომაც მიეტყუა დაღლილ ბერძნებს და დაამარცხა. ამ ომში ვახტანგმა მოჰკვლა საბერძნეთის მთავარ-სარდალი.

საბერძნეთის მეფეს ლეონს რომ ზირველი ამბავი მიუვიდა, განარებული გამოეშურა შავი-სღვის ზირად, უნდოდა დიდის დიდებით ედღესასწაულა გამარჯვება, მაგრამ უეცრად ვაიკო, რომ მისი ჯარი, თურმე, მეორე შეტაკების დროს ვახტანგს დაემარცხებინა. დიდად შესწუსდა ლეონი ამ მოულოდნელ ამბის გამო, მაგრამ ვახტანგმა დაარწმუნა, რომ ეს დამარცხება მოსდა საბერძნეთის მთავარ-სარდალის მისეხითაო. ლეონი დაკმაყოფილდა ვახტანგის განმარტებით, მაგრამ, რადგან შესაძლებელი იყო, ამგვარი შემთხვევა შემდეგშიც განმეორებულიყო, ლეონი დაემოყვრა ვახტანგს: ამდროს ვახტანგი ქვრივი იყო და შეირთო ცოლად ლეონის ასული. მსითუად მიიღო ვახტანგმა ლეონისაგან საქართველოს ნაწილები: კლარჯეთი, აფხაზეთი და ტრანზიონის მხარე.

დაბრუნდა მცხეთაში გამარჯვებული მეფე და შეუდგა შინაურ საქმეებს: მიჰქეო ხელი საქართველოში დაბინავებულ ქუ-

რუძებს. ესენი დიდი ხანია, რაც ავრცელებდნენ საქართველოში თავის სარწმუნოებას. ამიტომაც ვასტანგმა შეიძინა მღვდელმთავარი და დაატყვევა. ქურუშებიც ზოგი ვაძაპავა საქართველოდან და ზოგი დაატყვევა.

ვასტანგის ამგვარმა საქციელმა ააღიშნა მთელი სპარსეთი: გამოგზავნა სპარსეთის მეფემ ჯარი საქართველოსად. მიეგება

ვასტანგ გორგასალ

მას ვასტანგი. გაიძარტა მცხეთასთან სასიკვდილო ბრძოლა. ამ ომში ვასტანგს ესურბ თავსე ქუდი, რომელზედაც წინ მკელი იყო გამოხატული და უკან-ლომი. სადაც განხდებოდა

სმალ ამოღებული ვანტანგი თავის მკრკვინავ სმითა შიშის წარი ეცემოდა. ისე შეშინდნენ სწარსელები, რომ ერთმანეთს აფრთხილებდნენ: „ერიდეთ გორგასნალსაო, ესე იგი „მკელლომსაო.“ ამდროდან დაერქვა ვანტანგს მეტი სახელი „გორგასნალ“, ანუ გორგასლან.

უცბად გავარდა სმა: საბერძნეთის მამკელი ჯარი მოდის ვანტანგის შესაწვეწველადაო. სწარსეთის მეფემ შესწვევითა მამინვე ომი და ჩამოაგდო წავი.

დასავების შემდეგ ვანტანგმა და სწარსეთის მეფემ შეჭერეს კავშირი და გაილაშქრეს აღმოსავლეთისკენ. სმლით ხელში გადალახეს ინდოეთი, სინდეთი, აბაშეთი, ჯორჯანეთი და გამარჯვებულნი დაბრუნდნენ უკან.

დაბრუნდა თუ არა, ვანტანგმა დიდი ეურადღებობა მიაქცია სასულიერო წოდებას: რადგან ამ დროს ქრისტიანობა მეტად გავრცელებული იყო საქართველოში და ერთი ეპისკოპოსი აღარ ჰყოფნიდა, ვანტანგმა დააწესა რამდენიმე ეპარქია ანუ საეპისკოპოსო და უფროსად უწინა მათ კათალიკოსი ანუ პატრიარქი. ზირველი კათალიკოსი იყო საქართველოში ბერძენი ჰეტრე, რომლის სატასტო ადგილად ითვლებოდა მცხეთა.

გავიდა ხანი. სწარსეთის მეფემ განიწრახსა საბერძნეთსე გალაშქრება და შემწეობა სთხოვა ვანტანგს. ვანტანგს ამ ჟამად აღარ ეშინოდა სწარსეთისა და ამიტომაც შეუთვალა უარი. უარმა გამოიწვია ომი. თუმცა, მართალია, ვანტანგმა დაამარცხა სწარსეთი და მოჭკლა კიდევ სწარსეთის მეფის შვილი, მაგრამ თვითონაც დაიწრა და ამ წრილობისაგან გადაიცვალა.

ვანტანგი დასაფლავებულია „სვეტი-ცხოველში“ მცხეთას.

კიდევ რა მოღვაწეობა მიუძღვის ვანტანგს?

მან დააარსა ქალაქი ტფილისი, სადაც აზგო სასახლე და მეტეხის ღვთისმშობლის ეკლესია. მანვე ააშენა ტფილისში ბეთლემი ანუ ესლანდელი უფთხაინის ტაძარი, ჯვარი-მამის

ეკლესია და ჩაჭვარა „სიონის“ სამირკველი. მის დროს საქართველოს ქონდა სასდვრებად: კასპიის-სღვა, შავი-სღვა, მსკვირანხუ რუსეთი და სპარსეთი. ეს ღირს სასსოვარი მუფე სცხოვრობდა მესუთე საუკუნეში.

ქართველობას ისე უუვარს ვანტანგი, რომ დღემდის უძღვრის შემდეგს ლექსს:

ვანტანგ მუფე ღმერთს უუვარდა,
 ციდან შემოესმა რეკა;
 იაღბუსზე ფესი შესდგა,
 დაბლა მთებმა იწუეს დრეკა;
 ოსაბაუთარ დაბმარცხა,
 ჩერქესები გადარეკა!

არ. ქ—ძე.

რ. ქ—ძე

მ ა რ ი ლ ი

(თარგმანი)

იქტორის დედა მთელი საღამო
ავადყოფობდა. თუმცა გასაფხულზედ
შესამჩნევად წამოკეთდა, მაგრამ ექიმ-
მა ურჩია სღვის ჰირად, ეირიში
წასვლა, როგორც უფრო თბილ ად-
გილას.

ამ დროს ვიქტორი ექვსის წლისა იყო. განუმორებ-
ლად დედასთან იყოფებოდა, მოსკოვის ერთ მახლობელ სო-
ფელში და თავის დედას არ ენახა სღვა. გზაში, რამდენადაც
შეეძლო, ვიქტორი ეხმარებოდა თავის საუკარელ დედას: სუ-
რაზედა ფეხებზედ, უსწორებდა ბალიძებს, აწოდებდა, რაც და-
სწირდებოდა. იაღტაში საღამო ეკამს ჩავიდნენ. დაბინავდნენ
თუ არა სასტუმროში, მაშინვე დაღალულნი მოსვენებას მიუ-
ცნენ.

მეორე დღეს ვიქტორმა ძალიან ადრე გამოიღვიძა, წენა-
რად ჩაიცივა და აივანზედ გავიდა. საუცხოვო გასაფხულის
თბილი მუდრო დილა იყო. სასიამოვნო სანახავი იყო გა-
დაშლილი თვალ-უწვდენელი ანკარა სღვა, რომლის სვირთუ-
ბი ოდნავ ეთამაშებოდნენ ნაპირებს. ბავშვმა ვერ მოითმინა და
გაექანა სღვის ჰირისკენ.

— რა წმინდა წებლია! რა გემრიელი იქნება! — დასწვდა,
ამოიღო წებლი თავის ჰატარა მუჭით და შესვრიბა. — ფუ, რა

სამკვლობა! — დაივირა ბავშვმა, — საიდან გახდა წყალში მარილი? დაეუბნებოდა ვისმე ნაპირზედ!

ვიქტორი დაჭკუბ ნაპირს და სხვაგანაც სინჯა წყალი?

— ისეთივე მლაშეა, ესეც შენი ზღვა! წყალი რამდენიც გინდა და დალევა კი არ შეიძლება. გავიქცე ერთი დედანსა კვითხო.

ვიქტორმა რომ სასტუმროში მიიბინა, დედას კიდევაც გამოღვიებოდა, და ცოტა არ იყოს, სწუსდა, რომ ვიქტორს ვერა სედავდა.

— დედა, რად დაუურიათ ზღვის კიდესეუდ ამდენი მარილი, რომ წყლის დალევა არ შეიძლება?

— შენ კიდევაც გახინჯე, განა? — დიმილით უთხრა დედამ; მე, ჩემო გერიტო, დამავიწყდა შეთქვა, რომ ზღვის წყალი მლაშეა და ზღვიდანვე მომდინარეობს ის მარილი, რომელსაც საჭმელში ვსძარობთ.

— რას ბრძანებ დედა? შენ, მკონი, ეველაფერი დაგვიწყებია ამ ავადმყოფობაში! გახსოვს მშვენიერი ჯვარი, ბიბია საძამ რომ მომიტანა? შენ თითონ არ მითხარი, მარილისა არისო? შენ არ ამისხენ, მარილი მიწიდან ამოაქვთ დიდრონ ქვებადო?

— სრულიადაც არ დაგვიწყებია: მართალია, რომ მარილი მიწაშია, ბევრგან არის — მიწის მარილს ქვა-მარილს ეძახიან, მაგრამ ადამიანს მარილს ზღვა და ზოგიერთი მლაშე ტბებიც აძლევენ. აი, მაგალითად: აქ მახლობლად ქვა-მარილი არსად არის და შორიდან მოტანა კი ძალიან ძნელია. ზღვის მარილის მოპოვება ბევრად უფრო ადვილია. მაგრამ ასეა დროა უავა დაველიოთ, მოგმივდებოდა, ჩემო ბიჭიკო.

ვიქტორმა მარჯად მოურბენინა ალკოტოლის ლამპარი და ევადანი. სანამ დედა ევაას ადუღებდა, ვიქტორი იღვა დაფიქრებული.

— გარწმუნებ, დედა, რომ ზღვის ნაპირზედ წყალში მარილი არსად არის, — მიძარობა დედას, მცირე სინემის შემდეგ. — მე ცალ-

ცბლქე კადუაბრუნე, სელი შევულე და არც ერთი ქებას ზნა ჰგავს მარლის. არც თვით ზღვის წებლი ჰქურია მარლის ქება, წებლი სრულიად წმინდაა, ანკარა. და ეველაფერი ჩანს, რაც მიგ არის.

— აი მე ცხადად დაგანასვებ, რანაირად ამოაქვთ ზღვიდან მარლი, — უპასუხა დედამ, თან პატარა სწილენძის ქებას მიაწოდა და უთხრა: — გაიქე და ზღვის წებლი მომიტანე!

ბავშვი სწრაფად გაიქცა და სავსე ქებას ამოიტანა. დედამ მაშინვე ლამპარსედ დადგა. წებლი აღუღდა, აორთქლდა, თან-და-თან იკლო და ქებას გვერდებზედ თეთრ-თეთრი ნამცეცები გახნდა. ბოლოს წებლი სრულიად გაქრა და ქებას ძირში კი დარჩა რაღაც თეთრი ფხვნილი. დედამ ამოიღო ეს ნამძირალი და მიაწოდა ვიქტორს — გემოთა ნახეო.

— ეჰ, ეს ნამძვილი მარლია! — წამოიუვირა ბავშვა.

— ასეა, ჩემო ძვირფასო, ცეცხლმა ააორთქლა წებლი, გააქრო და რაც მიგ მარლი იყო, ის კი ქებასი ჩარჩა. ესლასომ სედავ, რომ მე არაფერი არ დამვიწყებია ჩემს ავადმყოფობაში! — სიცილით უთხრა შვილს დედამ და მავრად კადუა-კოცნა სავსე.

ელენე ჭიჭინაძე.

ნაკრები

იაკონელ ბავშვების ბართობა

იანონიას ბავშვების სამოთხეს ეძახიან და მართლაც, რომ ერთობ დიდის უურადლებით და ჰატვისცემით ეპურობიან იანონიელები თავიანთ ბავშვებს; სცდილობენ სასიამოვნო და გონიერი განართობი მოუწეონ. წელიწადში ორ განსაკუთრებულ დღესასწაულს მართავენ ბავშვებისათვის: ქალებისათვის ტიკინების დღესასწაულს და ვაჟებისათვის — ბაირადისას.

რა და რა დედოფლები არ არის გამოფენილი ამ დღესასწაულზე! სასოგადოდ, უნდა ვთქვათ, რომ იანონელი ბავშვები დედოფლებს ჩვენი ბავშვებივით როდი ათამაშებენ: არასოდეს არ განდიან ტანს და არ დააწვენენ ლოგინში. მხოლოდ ნახად უჭირავთ ხელში და ეალერსებიან. შემდეგ ჩამოჰკიდებენ კედელზედ, რომ არა დაუშვდეს რა.

მრავალ ნაირ ტიკინებს აკეთებენ იანონიაში, მოცეკვარს, ლაპარაკის მცოდნეს, სოკს ნილაბიანს ტიკინებს არასოდეს არა სტეხენ იქ და დედისაგან შვილსა რჩება. სშირად მესხვლებით ოჯახში ასი წლის ტიკინს.

ბაირადების დღესასწაულზედ კი, ათასნაირ ჭრელ ბაირალს გარდა არის გამოფენილი სხვა და სხვა იარაღი და დიდებულ სარდალთა ქანდაკებანი. ამას გარდა იანონიაში არიან განსაკუთრებულ ხელობის ქალი და კაცი, რომელნიც თან ატარებენ სხვა და სხვა სათამაშოებს, დადიან სახლ-და-სახლ და ათამაშებენ ბავშვებს; რასაკვირველია, ამასთან სასუიდელს იღებენ

ბენ. უოველთვის აღტაცებით ეგებება იმათ ჰაწია მკვთავლს
 ხალსი. რა და რა სათამაშოები არა ბქეთ იმათ! ჰჯერძი ასაფ-
 რენი ბურთები, ჯადოსანხათები, ათასნაირი თისისა და წმინ-
 და სანთლის ტოჩინები და ცხოველები, მფრინავი თევზები,
 ღრაკონები, კუ, მწერები, ჰეველები, დასატული ამოცანები
 და კოლოფები, რომელთაც თუ დასწვავთ, სხვადა-სხვა საკ-
 ვირველი მფრინავი ფიგურები ამოფრინდება.

მაგრამ ეველასე შესანიშნავი სათამაშო არის ჰაწაწკინა ბურ-
 თი, რომელიც თუ თბილ წუბაღში ჩააკდეთ, ნელ-ნელა გადაიქ-
 ცევა გემად, ხედ, მეთევხედ და სსვ. ბქეთ ბგრეთვე სამსარეულოს
 მოწუობილება. ბავშვებს ძალიან უყვართ მსარეულობის თამაშობა.
 უნდა შესედოთ, როგორ ხალისით ხარშავენ, აცხობენ, სწვამენ
 და შეძგებ სწამენ კიდევაც თავიანთ გაკეთებულ საჭმელს, თა-
 ნაც ამ დროს თავის და შეუმჩნეველად სწავლობენ ოჯახობას.

სახალისო სამუშაო და გასართობი

კვირცხის ნაშუაის ბაზი

სულ უბრალო და ადვილი გასაკეთებელი რამ არის ასეთი გემი. აიღეთ მკვარი, წებოში გავლებული კარტონი, გამოსწვრიეთ ნავი, კვერდები და ძირი მიუწებეთ. გამოსწვრიეთ მერე საწე და ქინდისთავით ნავის ბოლოზედ მიამაგრეთ. ნავის ძირზედ გულამოდრუტული ჰრობკა დასდეთ, დადგით შიგ ნახევარ კვერცხის ნაჭუჭი და ჰატარა ნაჭერი ბამბა ჩასდეთ. მერე შემოდან, ნავის ჰირად, ორიჩაზნეკილი მავთული გასდეთ, ისე, რომ შიგ მთელი კვერცხის ნაჭუჭი ჩაიდგას. აიღეთ მერე კვერცხი, ბოლო ფრთხილად გაუსვრიტეთ რითიმე, ცილა და გული გამოსწოვეთ, ჩაასხით შიგ წვალი და მავთულებზედ დასდეთ ისე, რომ გასვრეტილი მხარე საჭესაკენა ჰქონდეს მიქცეული. წვალი, რასაკვირველია, იმდენი უნდა ჩაასხათ, რომ მავთულებზედ დადების დროს ნახვრეტიდან არ გადმოვიდეს. ჩადგით მერე ნავი წვლით სავე თაბახში, დაასხით ცოტა სპირტი ბამბას და მოუკიდეთ, ძალე ნაჭუჭში წვალი ადუღდება, ორთქლი ნაჭუჭის კვერდებს მიაწვამოაწეება და გემიც გასცურავს, რადგან კვერდების ძალა ორთქლისა ერთმანეთს გააქარვებს და წინადან-კი ძალა სულ აღარ ექმნება: ნაჭუჭის ბოლოში გამოჭრილ ნახვრეტიდან გამოვა.

ჩპარა გამოსათქმელი

შენი ჩიტი, სკვინხა ჩიტი
ჩემსა ჩიტსა, სკვინხა ჩიტსა
რას ერჩოდა, რას ებრძოდა,
რას ესესკვინხაჩიტებოდა!

ვ. ნ.

რ ე ბ უ ს ი

კიოსკოთი ნიშანი

მ ზ " ს ' ♡   მცირე ხანი

მ " 2 x კე ა ' ს

სა " ღალა ტის " ერთი   რ ო

გამომცემელი კნ. ნ. ე. ქობულაშვილისა.

რედაქტორები { კნ. ე. ერისთავისა.
ნ. ზურაბიშვილისა.

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

მომლოდნელი სტუმარი